

FARMAKOLOGIYA MODULINING TUZILISHI VA NAZARIY ASOSLARI

*Muallif: **Rahmonova Xadichaxon Bahodirjon qizi***

Quva Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi

Annotatsiya

Ushbu maqolada farmakologiya modulining asosiy tarkibiy qismlari, uning o'quv jarayonidagi ahamiyati va nazariy asoslari keng yoritilgan. Modul tuzilishi, dori vositalarining tasnifi, farmakokinetika va farmakodinamikaga oid fundamental tushunchalar tahlil qilingan. Shuningdek, tibbiy ta'limda farmakologiya modulidan samarali foydalanishning uslubiy asoslari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar

Farmakologiya, modul tuzilishi, farmakokinetika, farmakodinamika, dori vositalari.

Abstract

This article provides a comprehensive overview of the structure of the pharmacology module, its importance in the educational process, and its theoretical foundations. It analyzes the classification of drugs, fundamental concepts of pharmacokinetics and pharmacodynamics, and methodological approaches to effective use of the pharmacology module in medical education.

Keywords

Pharmacology, module structure, pharmacokinetics, pharmacodynamics, medications.

Kirish

Farmakologiya — dori vositalarining organizmga ta'siri, ularning kimyoviy tuzilishi, organizmga kirgandan keyingi o'zgarishlari va qo'llash qoidalarini o'rganuvchi fan. Tibbiyot ta'limida farmakologiya moduli muhim o'rin egallaydi, chunki u bo'lajak tibbiyot xodimlarining dori vositalarini to'g'ri qo'llash, ularning nojo'ya ta'sirlarini oldini olish va farmakoterapiyani samarali olib borish ko'nikmalarini shakllantiradi.

Farmakologiya modulining tuzilishi

Farmakologiya moduli bir necha asosiy bo'limlardan iborat bo'lib, ular o'quvchi va talabalar uchun tizimli bilimlar bazasini yaratadi. Modulning asosiy qismi umumiy farmakologiya, xususan farmakokinetika va farmakodinamika bo'limlariga asoslanadi. Farmakokinetika dori vositasining organizmga tushishidan tortib chiqarilguniga qadar bo'lgan jarayonlarni (so'rilish, tarqalish, biotransformatsiya, chiqarilish) o'rgansa, farmakodinamika esa dorining organizmga bevosita ta'siri, retseptorlar bilan o'zaro ta'siri va terapevtik samaralarini o'rganadi.

Nazariy asoslar

Farmakologiya modulining nazariy asoslari dori vositalarining kimyoviy tuzilishi, ularning klassifikatsiyasi, retseptorlar fiziologiyasi va farmakokinetik jarayonlarga borib taqaladi. Dori vositalarining tasnifi ularning terapevtik ta'siriga, kelib chiqishiga, qo'llanilish sohasiga yoki molekulyar ta'sir mexanizmlariga ko'ra amalga oshiriladi. Mazkur nazariy yondashuvlar o'quvchilarga dori vositalarini ilmiy nuqtai nazardan tushunishga yordam beradi.

Farmakologiyaning amaliy ahamiyati

Amaliyotda farmakologiya bilimlarisiz sifatli tibbiy xizmatni tasavvur qilib bo'lmaydi. Bo'lajak hamshiralar va tibbiyot xodimlari dori vositalarining ta'sir mexanizmlarini, dozalash tamoyillarini, nojo'ya ta'sirlar va qarshi ko'rsatmalarni yaxshi bilishi zarur. Modul orqali o'quvchilar real klinik holatlarda dori tanlash,

farmakoterapiya rejasini tuzish va bemor xavfsizligini ta'minlash ko'nikmalarini egallaydilar.

Xulosa

Farmakologiya modulining to'g'ri tashkil etilishi va nazariy asoslarining puxta o'rgatilishi tibbiy ta'lim sifatini oshiradi. Mazkur modul talabalarda mustahkam bilim, mas'uliyatli yondashuv va klinik vaziyatlarda dori vositalarini samarali qo'llash kompetensiyasini shakllantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov A. Farmakologiya asoslari. Toshkent, 2020.
2. Abdullayev M. Umumiy farmakologiya. Toshkent tibbiyot nashriyoti, 2019.
3. Rang H.P., Dale M.M. Pharmacology. Churchill Livingstone.
4. Katzung B.G. Basic and Clinical Pharmacology. McGraw-Hill.